

Le Chabbat de Rabbi Na'hman de Breslev

Etude pour le Chabbat Dévarim 5780

Puisqu'alors, étant proche de mourir, l'homme commence à percevoir la lumière de ce qui correspond à la Volonté Divine, c'est à ce moment précis qu'il peut se permettre de réprimander.

כי עקר הערבות, מה שכל אחד ערב בעד חברו וצריך להוכיח את חברו, ובאמת מי יכול להוכיח את חברו, כי אינו יודע מה שחסר לחברו וגם מי יודע אם חברו ישמע לדברו ואפלו אם ישמע מי יודע אם יוכל להתגבר על מה שצריך להתגבר ולשוב אליו יתברך,

Car l'essentiel de l'engagement mutuel, le fait qu'un homme se considère responsable de son prochain et se sent obligé de le reprimander, qui donc peut assumer un tel devoir? Personne ne peut connaître le manque de son prochain ni savoir si celui-ci écouter sa remontrance. Et quand bien même il souhaiterait obtempérer, sera-t-il capable de résister à son mauvais penchant pour revenir vers D.ieu?

על בן עקר קיום מצוה זאת הוא על-ידי הרצון, שיהיה רצוננו חזק מאד לראות בטובת חברו ובטובת כל ישראל טובה אמיתית ונצחית, שיזכו כלם לשוב אליו יתברך באמת.

Aussi, la mitsva de la réprimande réside-t-elle essentiellement dans le fait de vouloir, que la personne soit fortement désireuse d'obtenir le bien pour son prochain et pour tout Israël, un bien véritable et durable, afin que tous reviennent vers l'Eternel béni-soit-Il.

וכמו שהאדם בעצמו פודאי ראוי לו שלא ירצה שום רצון אחר רק לזכות להתקרב אליו יתברך, שרק זה הוא טובה והצלחה אמיתית, וחזן מזה הכל הכל, כמו בן מתיב בלי-אחד לאהב את חברו וכל ישראל בנפשו, ולהתנגע ולכסף שיזכו כל ישראל להתקרב אליו יתברך,

Et de même qu'il conviendrait à l'homme de vouloir uniquement mériter de se rapprocher de D.ieu, ce qui constitue le seul bien et la seule réussite véritable, en dehors de laquelle tout n'est que vanité, ainsi chacun de nous devrait aimer autrui et tout Israël comme soi-même, s'efforçant et se languissant que l'ensemble du peuple s'attache à l'Eternel béni-soit-Il,

ובתוך כך אם אפשר לו לקיים מצוה זאת של תוכחה בפשימות לדבר עם חברו ביראת שמים, פודאי מה טוב ומה נעים, כי כל אחד מתיב לדבר עם חברו ביראת שמים, אבל העקר הוא הרצון. (חושן משפט – הלכות ערב – הלכה ג', אות ל"א לפי אוצר היראה – תוכחה, אות ז')

Alors, si par la même occasion, il parvient à réaliser la mitsva de réprimande, simplement, en parlant avec son

ויהי בארבעים שנה ... (דברים א, 3)

Or, ce fut dans la quarantième année ... (deutéronome 1,3)

מלמד שלא הוכיחו אל סמוך למיתה (רש"י) מובא בזהר הקדוש ברעיא מהימנא על משה רבנו עליו השלום: ובגין דהוית השיב בתנוד דאלו הוה אפשר לך הוית מהדר כלא עלמא תחות קדשא בריך הוא וכו', עין שם, שמבאר שם גדל מעלת משה בשביל זה שהיה חושב כל ימיו שאלו היה אפשר לו היה מחזיר כל העולם לה' יתברך.

Cela nous apprend que Moché ne réprimanda le peuple, qu'à l'approche du jour de sa mort (Rachi). Il est expliqué dans le Saint Zohar (Ra'ya méhèmna) concernant Moché notre maître et sa grandeur d'âme, qu'il réfléchissait toute sa vie à la manière de ramener le monde entier vers l'Eternel béni-soit-Il.

נמצא, שאפלו משה רבנו עליו השלום, עקר מצוה תוכחה היה מקים על-ידי הרצון שהיה בוסף תמיד להתחזיר כל העולם למושב ועל-ידי זה זכה למה שזכה

Il se trouve donc que même pour Moché rabénou, l'essentiel de la mitsva de réprimande s'accomplissait par l'intermédiaire de la volonté qui brûlait en lui constamment, de ramener le monde entier vers le Bien, et par cela il mérita de ce qu'il mérita.

וזה בחינת מה שאמרו רבותינו ז"ל שאין מוכיחין את האדם אלא סמוך למיתה, שכן משה לא הוכיח אלא סמוך למיתה וכן יעקב אבינו וכו', הינו כי עקר התוכחה הוא על-ידי הרצון.

Et c'est concernant cela que nos maîtres ont enseigné que les reproches, on ne exprime qu'à l'approche du jour de la mort, comme le firent Moché notre maître, Ya'akov notre père etc, la volonté de voir se repentir constituent l'essentiel de la réprimande.

ועל-בן עקר התוכחה הוא רק סמוך למיתה שאז מתחילין להכלל ברצון ואז מאיר בו הרצון ביותר, מחמת שהוא סמוך להסתלקות, כי ההסתלקות של הצדיק הוא שיהיה נסתלק ונכלל בבחינת רצון כמו משה רבנו עליו השלום, שנכלל בשעת מיתתו ברעיא דרעיון כנ"ל.

C'est pourquoi la réprimande doit être exprimée essentiellement à l'approche du jour de la mort, lorsque l'on commence à se fondre dans la Volonté divine, au moment où elle l'éclaire au maximum, quand il est prêt de décéder. Car la disparition du Tsadik correspond au fait de s'inclure dans la notion de Volonté divine, tel Moché notre maître qui, au moment de mourir, monta s'inclure dans la Volonté des Volontés.

ומחמת שסמוך למיתתו מתחיל להאיר בו בחינת הרצון על-בן אז דיקא יכול להוכיחם.

כי ה' אתם עדין ולא יתיראו כי ה' אתם, כי מלא כל הארץ כבודו. שזוהו בחינת לא תיראום וכו'.

Car l'Eternel est encore et toujours avec eux, c'est pourquoi il n'ont rien à craindre, la terre entière est emplie de Sa Gloire, ce qui correspond à: "Ne les craignez point etc".

כי הצדיק בחינת משה יכול להשפיל את המלאכים המקטרגים שמהם נמשכו ונשתלשלו קלפות סיחון ועוג (שהם מבני הנפילים שאמרו: מה אנוש כי תזכרנו, וכמוכא), כי מראה להם שאינם יודעים עדין בידיעתו ותברך כלל וכו'.

Car le Tsadik, incarné par Moché, est capable de renverser les anges accusateurs, desquels sont issues les écorces malfaisantes que sont les rois Si'hon et 'Og (descendants des anges déchus qui, lors de la Création du monde, déclarèrent devant D.ieu: "Que vaut l'humain pour que Tu t'en préoccupes?"). Ce Tsadik leur prouve qu'ils n'ont encore aucune connaissance de D.ieu béni-soit-Il.

ולעורר ולהקיץ כל השוכני עפר שהם הדרי משה שלא יתיראו כי עדין ה' אתם כי מלא כל הארץ כבודו וכו'.

Et il éveille et secoue ceux qui gisent dans la poussière, en fait les créatures de ce bas-monde matériel, afin qu'ils ne s'effraient pas, car D.ieu est encore avec eux et le monde est rempli de Sa Gloire.

שזוהו בחינת אזוהרת את יהושע: עיניך הראות את כל אשר עשה ה' אלתיכם לשני המלכים האלה שהם סיחון ועוג שבהם היה מקטרוג המלאכים בן ועשה ה' לכל הממלכות וכו'.

Or, cela correspond à l'avertissement que Moche adresse à Yéochou'a: "Tes yeux ont vu ce que l'Eternel votre D.ieu a fait subir à ces deux rois" – Si'hon et 'Og, dont la puissance s'alimentait aux accusations émises par les anges déchus, que D.ieu traite ainsi toutes ces royautés etc.

כי מאחר שכבר הרג שני המלכים האלה בזה רואין כי יש בה לבטל קטרוג המלאכים מאחר שהרג שני המלכים האלה סיחון ועוג שנמשכו מהם, על-כן בודאי תהיה בטוח ותזק כי בן ועשה ה' לכל הממלכות אשר אתה עבר שמה ובודאי תירשו ארץ ישראל ששם עקר התגלות זה הדעת של משה שהוא בחינת עליונים למטה ותהתונים למעלה וכו', על-כן בודאי לא תיראום וכו'. (הלכות נטילת ידים שהרית – הלכה ו', אות פ"ד)

Et, par le fait qu'il ait fait mourir ces deux rois, en cela nous comprenons qu'il existe une force capable de détruire leurs accusations, et de faire disparaître les rois Si'hon et 'Og qui en sont issus. C'est pourquoi tu peux être fort et assuré de ce que l'Eternel agira de même à l'encontre des royaumes auxquels tu vas te confronter, vous prendrez assurément possession de la Terre d'Israël de leurs mains. Là-bas, règne au plus haut point l'esprit de Moché, qui relève du principe d'"abaisser ceux d'en-haut et élever ceux d'en-bas", c'est pourquoi ne les craignez vraiment pas etc.

(tiré du Likoutey Halakhot – Nétilat Yadayim Cha'harit 6,84)

Chabbat Chalom !...

prochain de Crainte du Ciel, c'est évidemment bien mieux, car chacun doit s'entretenir avec l'autre de la Crainte Divine, l'essentiel restant cependant au niveau de la volonté.

(tiré du Likoutey Halakhot – 'Arev 3,31 selon le Otsar haYirea – Tokha'ha,7)

ואת יהושע צויתי בעת ההוא לאמר עיניך הראות את כל אשר עשה ה' אלתיכם לשני המלכים האלה בן ועשה ה' לכל הממלכות אשר אתה עבר שמה לא תיראום כי ה' אלתיכם הוא הנלחם לכם ... (ו', כ"א-כ"ב)

J'exhortai Josué en ce temps-là, disant: "C'est de tes yeux que tu as vu tout ce que l'Éternel, votre Dieu, a fait à ces deux rois: ainsi fera l'Éternel à tous les royaumes où tu vas pénétrer. Ne les craignez point, car c'est l'Éternel votre Dieu, qui combattra pour vous." (deutéronome 3,21-22)

וזה מרמו על עקר המלחמה הגדולה והבדה שהיא עקר מלחמת כל אדם שהיא מלחמת היצר בזה העולם שהעקר שלא יירא ולא יתפחד כלל כי ה' אתנו, כי מלא כל הארץ כבודו כמו שאמר אז אדונינו מורנו ורבנו ויל: ה' יתברך עמך ואצלך וכו', אל תירא. וכמו שאמר: שהאדם צריך לעבר בזה העולם על גשר צר והעקר שלא יתפחד (בלקוטי תניינא – סימן מח).

Ces versets se rapportent au grand et lourd combat, à la guerre de tout homme contre le mauvais penchant en ce monde, au cours de laquelle l'essentiel est de ne pas avoir peur ni de craindre quoique ce soit, car l'Eternel est avec nous, le monde entier est rempli de Sa Gloire, comme nous le rappelle Rabbénu haKadoch: "D.ieu est avec toi, auprès de toi etc, n'aie pas peur!", et dans le Likoutey Mohara"n 2,48: "L'homme doit traverser en ce monde un pont étroit, et l'essentiel est de ne rien craindre".

וזה: לא תיראום כי ה' אלתיכם הוא הנלחם לכם. ואזוהרה זאת זוהיר ביותר את יהושע, כמו שכתוב: ואת יהושע צויתי וכו'. כי יהושע הוא בחינת התלמיד שהשגתו בחינת מלא כל הארץ כבודו, בחינת הקיצו ורננו שכני עפר וכו'. שהוא ראשי תבות יהושע וכו' (במבאר בלקוטי מוהר"ן חלק ב – סימן ז, עין שם), שעקר השגתו הוא בחינת התחזקות שיתזק את עצמו ואת כל ישראל בכחו של משה רבנו שלא יתאשו ולא יפלו משום דבר ובכל מה שיעבר עליהם יהיו חזקים בכחו של משה רבם.

C'est cela: "Ne les craignez point, car c'est l'Éternel votre Dieu, qui combattra pour vous". Cet avertissement s'adresse tout particulièrement à Yéochou'a, comme il est écrit: "Et c'est Josué que j'exhortai etc". car Yéochou'a symbolise le disciple dont la compréhension correspond au verset: "Le monde est rempli de la Gloire Divine" (se reporter au Likoutey Mohara"n 2,7), sa compréhension de D.ieu passant par le fait de se renforcer, lui-même et tout Israël, et de placer leur assurance en la force de Moché notre maitre, de ne jamais désespérer ni chuter face aux obstacles qui se dressent menaçants, uniquement se fortifier de la puissance de Moché leur maître.